

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Тривалість викладання	12 чверть
Заняття:	6 семестр 2022/2023 н.р.
Лекції	розклад
Практичні	розклад
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	прикладної економіки, підприємництва та публічного управління
Консультації:	за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти
Інформація про викладачів:	

Вагонова Олександра Григорівна (лекції)	проф., д-р екон. наук
Персональна сторінка	https://pe.nmu.org.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi/vagonova/index.php
Е-пошта:	Vagonova.O.G@nmu.one

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=14>

1. Анотація до курсу

Навчальний контент дисципліни сприяє формуванню у здобувачів компетентностей щодо форм функціонування внутрішнього економічного механізму, організаційно-правових передумов його формування, особливості планування, контролю та оцінки діяльності структурних підрозділів, матеріальної відповідальності, стимулювання мотивації праці персоналу в системі внутрішнього економічного механізму.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування компетентностей щодо планування, організації та управління функціонуванням внутрішнього економічного механізму підприємства як підприємницької структури.

Завдання курсу:

– розкрити сутність теоретико-методологічних засад діяльності підприємства та принципів функціонування його організаційно-структурного механізму, що впливає на становлення та функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства;

- узагальнити підходи та методи планування складових внутрішнього економічного механізму підприємства як підприємницької структури;
- розкрити процеси формування та управління витратами, прибутком як результатів функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства;
- надати знання щодо контролю, оцінки діяльності внутрішнього економічного підприємства та матеріальної відповідальності персоналу підприємства за результати роботи.

2. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- використовувати базові знання щодо теоретико-методологічних засад діяльності підприємства та принципів функціонування його організаційно-структурного механізму;
- демонструвати вміння пояснювати сутність внутрішнього економічного механізму підприємства: зміст, структуру і форми його функціонування;
- використовувати базові знання та вміння щодо планування діяльності підприємства як складової внутрішнього економічного механізму підприємства;
- демонструвати знання та вміння щодо процесів формування та управління витратами, прибутком як результатів функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства;
- демонструвати вміння застосовувати механізм контролю та здійснювати оцінку діяльності внутрішнього економічного підприємства;
- використовувати базові знання щодо формування та застосування системи стимулювання мотивації праці персоналу підприємства;
- використовувати базові знання щодо матеріальної відповідальності персоналу підприємства за результати роботи.

3. Структура курсу

Лекції

1. ПІДПРИЄМСТВО І ОРГАНІЗАЦІЙНО-СТРУКТУРНІ МЕХАНІЗМИ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ.

- 1.1. Підприємство як складна відкрита система та об'єкт функціонування його внутрішніх економічних механізмів.
- 1.2. Економічна модель підприємства.
- 1.3. Особливості функціонування підприємства в сучасній економічній системі.
- 1.4. Структуризація підприємства як важливий внутрішній організаційний механізм.
- 1.5. Порядок створення внутрішньогосподарських підрозділів підприємства.
- 1.6. Протириччя інтересів у системі «підприємство».

2. ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА: ЗМІСТ, СТРУКТУРА І ФОРМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ.

- 2.1. Сутність і структура внутрішнього економічного механізму підприємства, принципи його побудови.
- 2.2. Організаційно-правові передумови функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.
- 2.3. Форми функціонування внутрішнього економічного механізму.
- 2.4. Принципи і чинники внутрішнього економічного механізму підприємства.
- 2.5. Організація процесу функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.
- 2.6. Еволюція економічного механізму вітчизняних підприємств.
- 2.7. Світовий досвід організації внутрішніх економічних відносин.

ТЕМА 3. МЕХАНІЗМ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВА ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сутність внутрішньогосподарського планування діяльності підприємства. 3.2. Методи планування на підприємстві. 3.3. Система та зміст внутрішніх планів. 3.4. Зміст і порядок розроблення виробничої програми підрозділів. 3.5. Забезпечення виробничої програми основними фондами. 3.6. Забезпечення виробничої програми оборотними фондами. 3.7. Забезпечення виробничої програми трудовими ресурсами.

ТЕМА 4. ВИТРАТИ ТА ПРИБУТОК ЯК РЕЗУЛЬТАТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Склад витрат підрозділів підприємства та порядок їх планування. 4.2. Формування бюджетів підрозділів. 4.3. Планування собівартості продукції. 4.4. Планування прибутку.

ТЕМА 5. МЕХАНІЗМ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Контроль як функція управління. Види контролю. 5.2. Внутрішньогосподарський облік як форма контролю діяльності підрозділів. 5.3. Особливості обліку показників діяльності в різних структурних підрозділах. 5.4. Критерії оцінки та оцінка діяльності підрозділів підприємства. 5.5. Оцінка ефективності роботи підрозділів за показником витрат. 5.6. Контроль якості продукції.

ТЕМА 6. МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

6.1. Сутність мотивації праці і її стимулювання. 6.2. Роль, форми і джерела стимулювання. 6.3. Стимулююча функція оплати праці. 6.4. Оплата праці за кінцевим колективним результатом та її стимулююча роль. Розподіл колективного заробітку. 6.5. Оплата праці по «плаваючим» окладах. 6.6. Стимулювання через участь у прибутку.

ТЕМА 7. МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

7.1. Зміст і форми матеріальної відповідальності. 7.2. Методи обчислення збитків та економічних санкцій. 7.3. Особливості внутрігосподарської матеріальної відповідальності.

Практичні заняття

Підприємство і організаційно-структурні механізми його функціонування.

Внутрішній економічний механізм підприємства: зміст, структура і форми функціонування.

Механізм планування діяльності підприємства як складова внутрішнього економічного механізму підприємства.

Витрати та прибуток як результати функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства.

Механізм контролю та оцінка діяльності внутрішнього економічного підприємства.

Механізм стимулювання персоналу підприємства.

Матеріальна відповідальність за результати роботи.

4. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Мультимедійні засоби навчання.
 Дистанційна платформа Moodle.
 Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.
 Додатки MS TEAMS та MOODLE інстальовані на смартфон та/або ноутбук.

5. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Практичні роботи приймаються за контрольними запитаннями до кожної з роботи.

Індивідуальні завдання та контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені Національною рамкою кваліфікації (НРК) для магістерського рівня вищої освіти.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Максимальна кількість балів при підсумковому оцінюванні: 100.

Рівень, рейтингова шкала	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, 90–100, відмінно	Студент має глибокі, міцні і систематичні знання всіх положень теорії, може не тільки вільно сформулювати, але й самостійно довести закони, теореми, принципи, використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.	Студент самостійно розв'язує типові задачі різними способами, стандартні, комбіновані й нестандартні завдання, здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При виконанні практичних та індивідуальних робіт студент дотримується усіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії

		відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній 82-89; 74-81; дуже добре, добре	Студент знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні положення, принципи та пов'язати їх з реальними явищами, може привести вербальне формулювання основних положень теорії, навести приклади їх застосування в практичній діяльності, але не завжди може самостійно довести їх. Студент може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	Студент самостійно розв'язує типові (або за визначеним алгоритмом) завдання, володіє базовими навичками з виконання необхідних логічних операцій та перетворень, може самостійно сформулювати типову задачу за її словесним описом, скласти типову схему та обрати раціональний метод розв'язання, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату.
Достатній, 64-73, 60-63 задовільно, посередньо	Студент відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теорії, знає істотні ознаки (засади) основних теоретичних положень та їх відмінність, може записати окремі термінологічні дефініції теоретичного положення за словесним формулюванням і навпаки; допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може.	Студент може розв'язати найпростіші типові завдання за зразком, виявляє здатність виконувати основні елементарні аналізи, але не спроможний самостійно сформулювати задачу за словесним описом і визначити метод її розв'язання.
Низький, 0-59, незадовільно	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про теоретичні положення. У відповіді цілком відсутня самостійність. Студент знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення теорії.	Студент знає умовні позначення та вміє розрізняти основні величини, вміє розв'язувати завдання лише на відтворення основних формул, здійснювати найпростіші математичні дії.

6. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) та регламентується нормативними документами про організацію навчального процесу в університеті.

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Мішеніна М.В. Внутрішній економічний механізм підприємства. Конспект лекцій // http://elkniga.info/book_347.html

2. Внутрішній економічний механізм підприємства. Тексти лекцій для студентів галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво" напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємства" всіх форм навчання / Укладачі: Мініна О.В., Поленкова М.В. Чернігів: ЧНТУ, 2016. 92 с.

3. Методичні вказівки до самостійної роботи і практичних занять з курсу «Внутрішній економічний механізм підприємства» (для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності „Економіка підприємства”) за напрямом підготовки 0305 – «Економіка та підприємництво» / Укл. М.П. Сологуб. – Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, 2013. 68 с.

4. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. / М.Г. Грещак, О.М. Гребешкова, О.С. Коцюба; К.: КНЕУ. 228 с.

5. Антипова С.П., Рижиков В.С., Підгора Є.О., Біличенко Н.А., Яковенко М.М., Ровенська В.В. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посіб. Краматорськ: ДДМА, 2010. 188с.